

**OPO – Organisasjonen
mot politisk overvåking**

Postboks 628 Sentrum

0106 Oslo

Tlf. 900 19 985

e-post: post@opo1.no

Bankgiro 0537.51.98403

www.opo1.no

Justisdepartementet

Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Epost : postmottak@jd.dep.no

Høringsuttalelse om forslagene om endring i politiloven og lov om elektronisk kommunikasjon – mobilregulerte soner mv.

OPO-organisasjonen mot politisk overvåking, vil med dette kommentere forslagene til endringer i ovennevnte lover.

OPO ser to grunnleggende svakheter ved forslagene, som vi mener bryter med grunnleggende prinsipper innenfor norsk rettspleie.

For det første er de foreslåtte inngrepskriterier svært vide og har svært uklare grenser. Særlig betenkelig er det at slike inngripende metoder skal kunne benyttes i forebyggende hensikt, uten at det foreligger konkrete mistanker om straffbare forhold.

OPO har gjennom sin virksomhet fra arbeidet med innsyn i POTs arkiver etter den midlertidige innsynsloven av 1999 erfart at de lovhjemler som gir adgang til overvåking blir utnyttet til fulle av overvåkingsorganene ved svært utvidende lovfortolkning. Av hensyn til borgernes rettssikkerhet og av hensyn til beskyttelsen av borgernes privatliv, må det derfor være et krav at rammene for slike inngripende overvåkingsinngrep er langt klarere enn det forslagene legger opp til.

OPO viser til at opplysningene om at inngripen i elektronisk kommunikasjon også tidligere har vært gjort utenfor bestemmelsene i straffeprosessloven ut fra såkalte «nødrettsbetraktninger», understreker viktigheten av at kriteriene for slike inngripende metoder blir klarere.

OPO mener at det framsatte forslaget innebærer en uthuling av den nylig vedtatte grunnlovsbestemmelsen § 102 om respekt for borgernes privatliv, familieliv, hjem og kommunikasjon og EMK artikkel 8. Vi viser her til at det i høringsnotatet ikke er gjort rede for hvorfor departementet nå mener disse forslagene er nødvendige, etter som tilsvarende forslag tidligere er avvist.

OPO viser også til at departementet i sitt notat som eksempel viser til viktigheten av å kunne forebygge og stanse en bombetrussel, hvor det kan gå tapt mange menneskeliv. Men her er man jo sentralt inne i straffbare forhold hvor straffeprosesslovens regime vil gi de nødvendige fullmakter. Her gjelder det ikke en generell forebygging av straffbare forhold.

Den andre hovedsvakheten ved forslagene er at det ikke forutsettes domstolskontroll av de aktuelle inngrepene.

Det er en langvarig tradisjon i Norge at det kreves rettens samtykke til inngripende overvåkingstiltak. Denne tradisjonen må opprettholdes. Det kan her ikke være avgjørende at departementet hevder at det er «vanskelig praktisk gjennomførbart» i og med at man har muligheten for etterfølgende kontroll, jf. politilovens § 17 d, 3. ledd.

OPO har erfaring for at slik domstolskontroll ikke har kunnet hindre at ulovlig overvåking har skjedd, noe som er godt dokumentert gjennom Lund-kommisjonens rapport. Men dette er under enhver omstendighet ikke noe argument for å svekke kontrollen, snarere tvert i mot.

På samme måte vil OPO påpeke det uheldige ved forslaget om at politiet kan beslutte å utsette eller unnlate varsling til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Jf. ekomlovens § 6-2a. 2. ledd. Tilsvarende gjelder forslaget om adgang til ikke å varsle ekomtilbyderne.

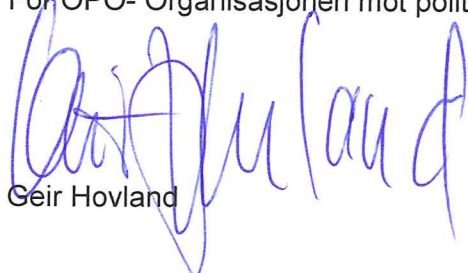
Kombinasjonen av vage og skjønnsmessige inngrepskriterier og svekket kontroll og innsyn er svært betenkelig.

OPO vil avslutningsvis peke på at et så vidt inngripende forslag som bryter med grunnleggende prinsipper for rettssikkerhet og privatlivets fred og integritet, fortjener en lang og grundigere debatt og forarbeid enn det som framgår av dette høringsnotatet.

Når høringsfristen att på til settes uhyre kort kan dette vanskelig tolkes som noe annet enn et planmessig forsøk på å unngå en slik prinsipiell debatt.

Oslo, 23.01.15

For OPO- Organisasjonen mot politisk overvåking

Geir Hovland